

Nádorová onemocnění

Rakovina

Úvod

- Nádorová onemocnění jsou v ČR druhou nejčastější příčinou úmrtnosti
- Ročně umírá na nádorová onemocnění více než 27 tisíc osob, což představuje 23 % z celkové úmrtnosti.
- ČR zaujímá přední místo v celoevropských statistikách v incidenci rakoviny obecně a ve výskytu **nádorů tlustého střeva a rekta** u mužů. **Karcinomy prsu** u žen vykazují vzestupný trend v jejich incidenci a rovněž vysokou mortalitu.
- Jedná se o velmi heterogenní skupinu několika desítek různých typů nádorů.

Nádory

- Nádor: soubor buněk rostoucí samostatně bez řízení organismu
- Nádor se od okolí odlišuje barvou, konzistencí, povrchem..

Dělení dle postižené tkáně:

■ MEZENCHYMÁLNÍ NÁDORY

- (nádory vaziva, cév, krevních buněk, tukových buněk a svalových buněk)

■ EPITELOVÉ NÁDORY

- (nádory z povrchového epitelu)

■ NEUROEKTODERMOVÉ NÁDORY

- (nádory CNS, periferních nervů a melanocyty)

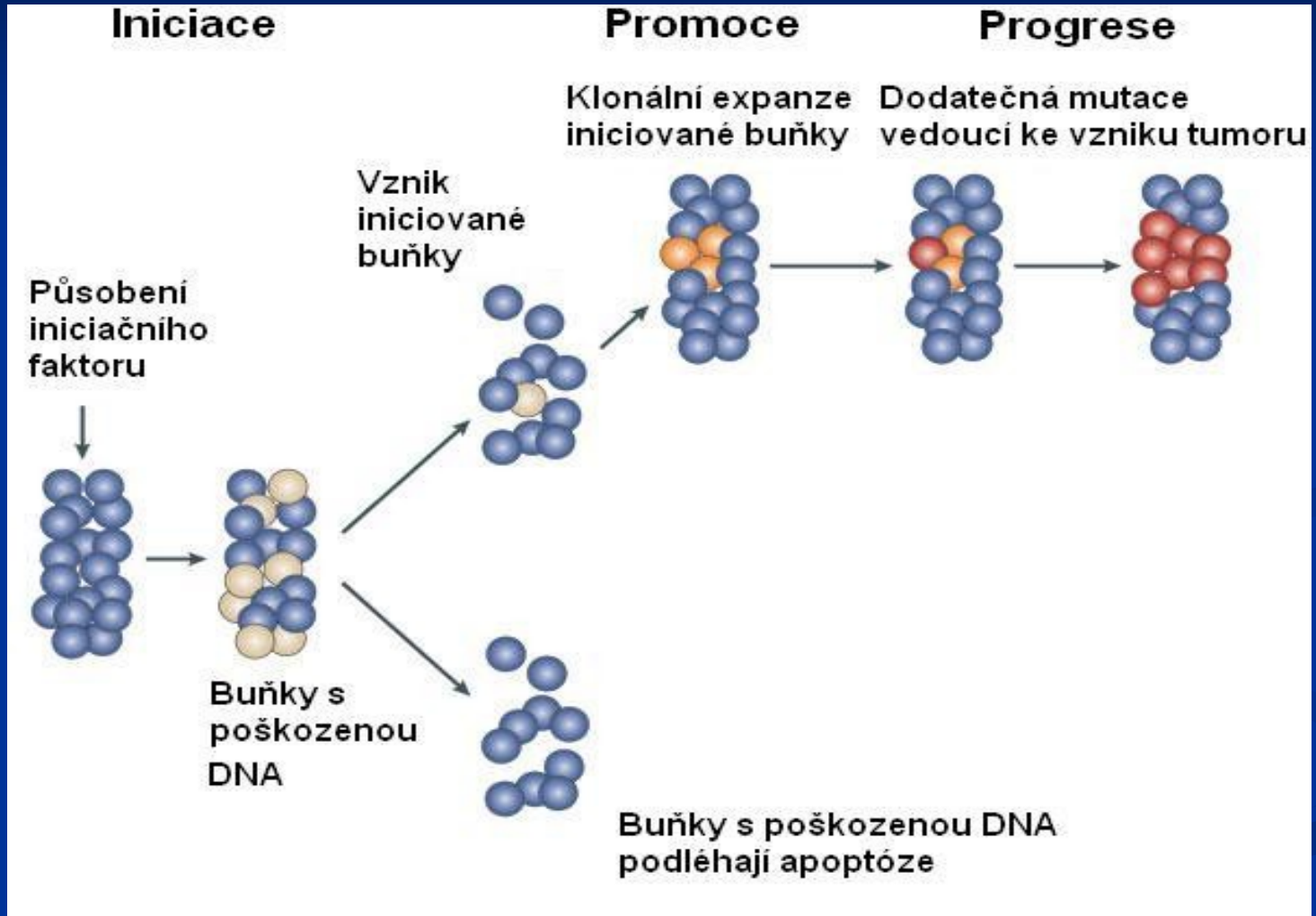
Dělení dle chování

- **Nepravé nádory** – pseudotumory
- **Pravé nádory**
  - A) **Benigní** (nezhoubné)
  - B) **Intermediární** (semimaligní) –na pomezí b. a m.
  - C) **Maligní** (zhoubné) - růstem ničí okolní tkáně, zakládá metastázy

Příčiny vzniku nádorů - Karcinogeneze

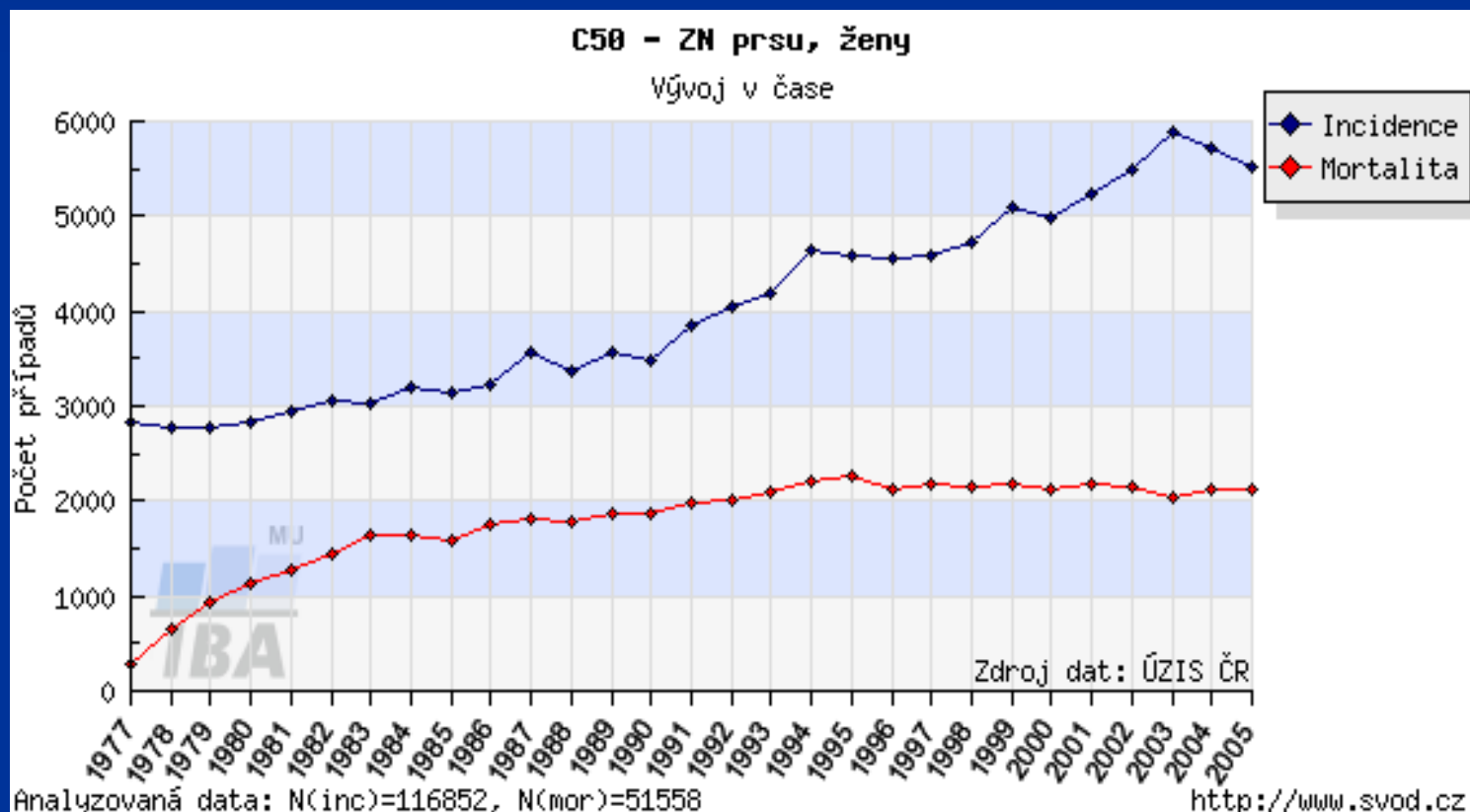
- **několikafázový děj změny normální buňky na buňku neoplastickou**
- **Iniciace:** mutace určitého kritického genu, změna na úrovni DNA, iniciovaná buňka získává potenciál maligní transformace
- **Promoce:** nastolení takových podmínek, které indukují namnožení iniciovaných buněk
- **Progrese:** vznik ireverzibilních změn na úrovni genomu buňky, vedou k postupu od relativně neškodné hyperplasticity ke vzniku maligního tumoru, který může dospět do metastatické fáze

Karcinogeneze

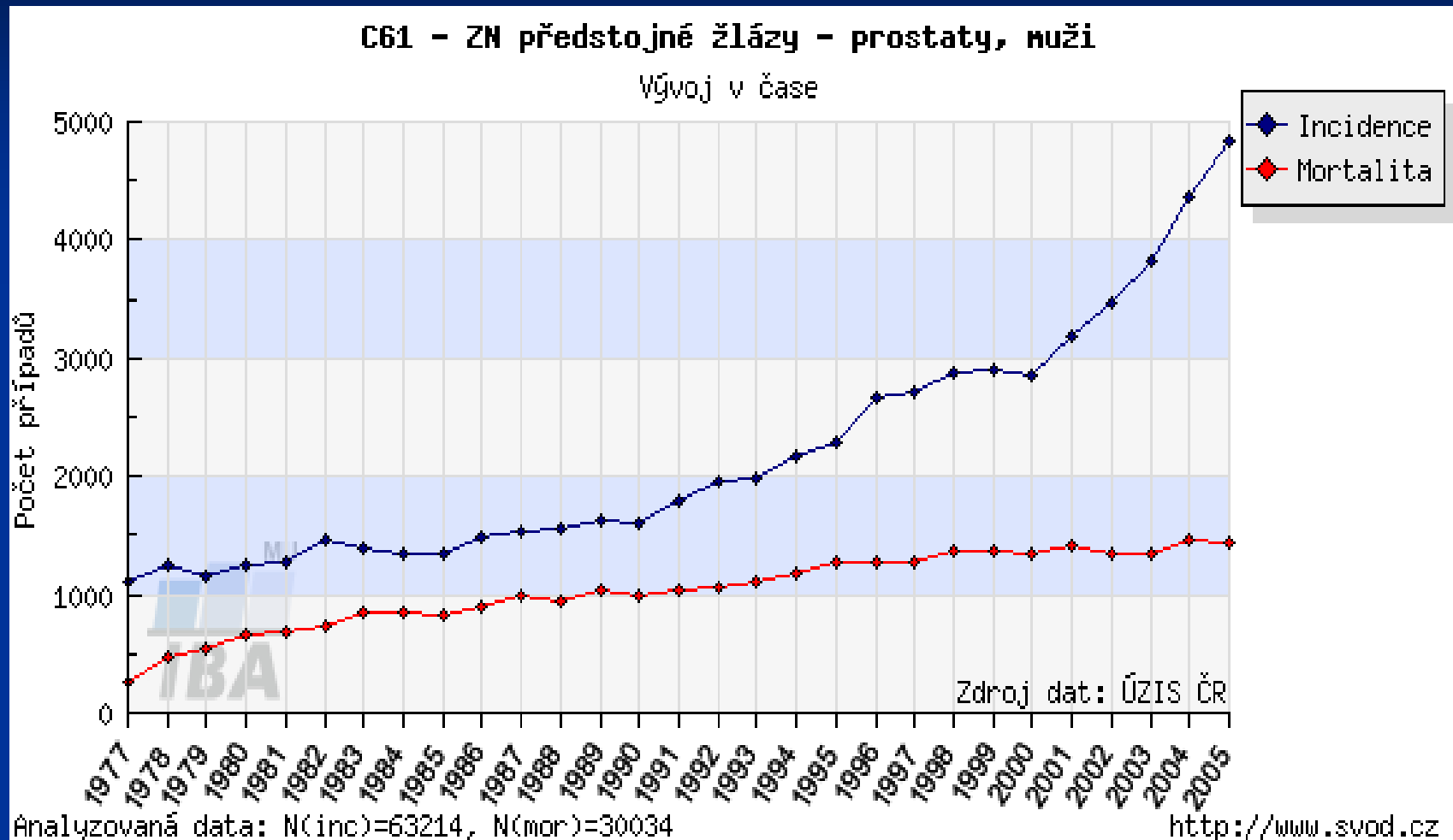
Epidemiologie nádorových onemocnění v České republice

- viz. www.svod.cz
- Graf č. 1 – Karcinom prsu, populace žen

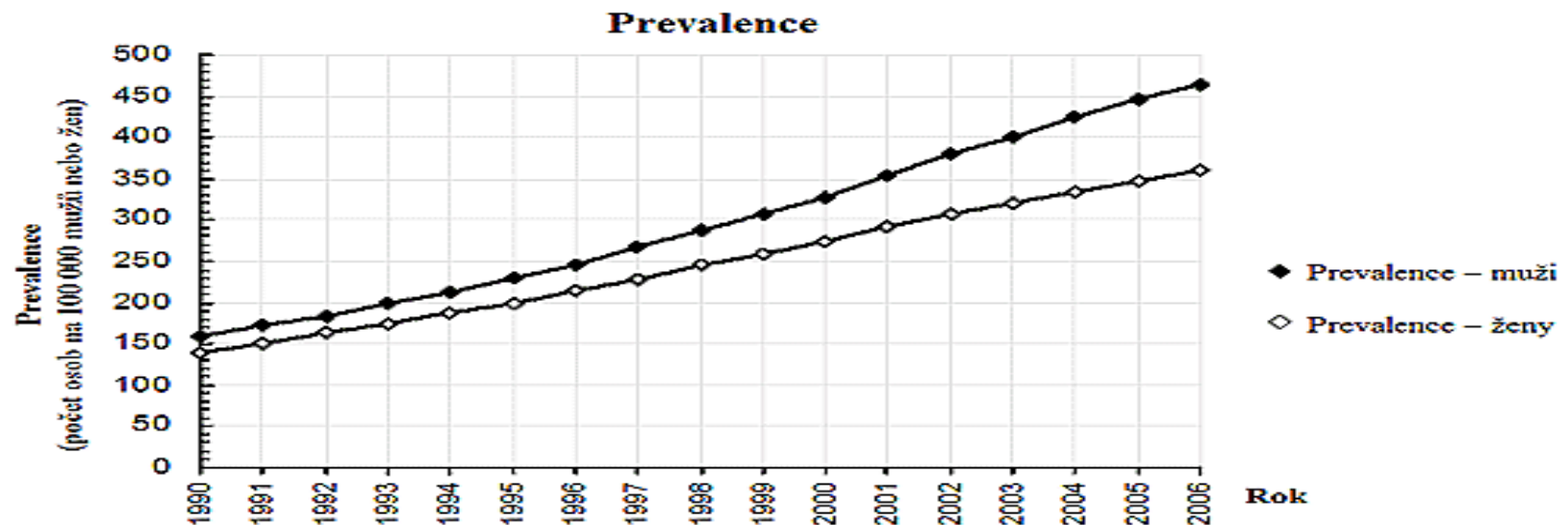
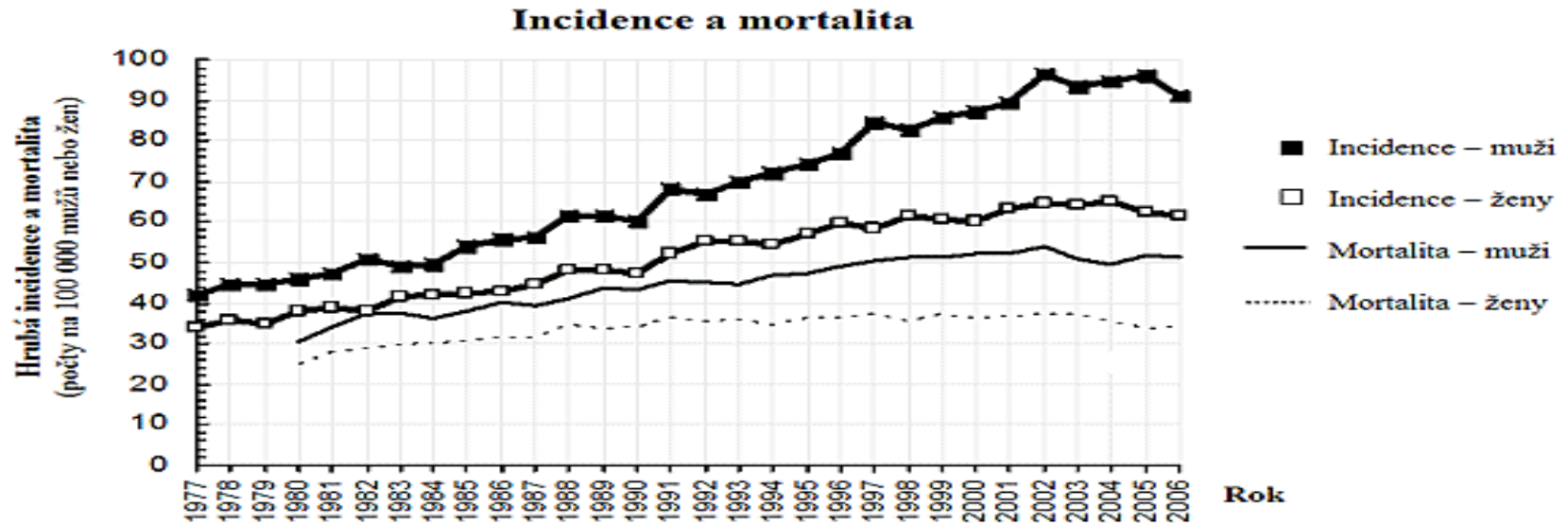

Graf č. 2 – Karcinom prostaty, populace mužů (2. nejčastější nádorové onemocnění u mužů)

Graf 3. – Kolorektální karcinom

zdroj: www.kolorektum.cz

Rizikové faktory nádorových onemocnění obecně I.

- Neovlivnitelné rizikové faktory:
- Genetika
- Vliv životního prostředí

Rizikové faktory nádorových onemocnění obecně II.

- Ovlivnitelné rizikové faktory:
- strava - 36%,
- kouření - 31%,
- infekce (HCV, HBV, HPV, HTLV) - 11%,
- sexuální chování - 7%,
- pracovní prostředí - 4%,
- alkohol apod.

Primární prevence nádorových onemocnění

- Edukace
- Zasahujeme hlavně v oblasti možnosti upravení životního stylu, cílem je vyhnout se rizikovým faktorům, hlavní 3 mechanismy:
- 1.) vhodná strava, dostatek fyzické aktivity, duševní rovnováha
- 2.) eliminace kontaktu s karcinogenem
- 3.) očkování